

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра захисту рослин ім. доцента А.К. Мішньова

Загальна фітопатологія

ПРОГРАМА

навчальної практики

бакалаврів спеціальності 202 “Захист і карантин рослин”

(Шифр дисципліни ОК 13.)

Суми
2018

Розроблено та внесено: кафедрою Захисту рослин ім. А.К. Мішньова факультету Агротехнологій та природокористування Сумського національного аграрного університету

Розробники програми:

Рожкова Т.О., к. б. н., доцент кафедри захисту рослин СНАУ;

Татарінова В.І., к.с.-г. наук, доцент кафедри захисту рослин СНАУ;

Власенко В.А., д.с.-г.н, професор кафедри захисту рослин СНАУ.

Рецензенти:

Ємець О.М., к.б.н., доцент кафедри захисту рослин СНАУ;

Бутенко А.О., к.с.-г.н., доцент кафедри рослинництва СНАУ.

Рекомендовано до затвердження: для підготовки бакалаврів спеціальності 202 “Захист і карантин рослин” освітнього ступеня «Бакалавр»

Затверджено вченою радою факультету агротехнологій та природокористування. Протокол № ___ від _____

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою проходження практики є ознайомлення студентів з різними типами хвороб та основними збудниками хвороб рослин, які поширені в умовах Північно-Східного Лісостепу України.

2. ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ:

Студенти повинні знати :

різні типи хвороб рослин, етіологію хвороб, поширених в умовах Північно-Східного Лісостепу України.

Студенти повинні уміти:

знаходити рослини , уражені хворобами, визначати типи хвороб, визначати збудників хвороб, готувати гербарні зразки.

3. ОСНОВНІ ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ ТА СТУДЕНТІВ:

Керівник практики:

- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед виходом студентів на практику: проводить інструктаж про порядок проходження практики, надає студентам необхідні документи (щоденники, календарний план, індивідуальне завдання та інші методичні рекомендації);
- повідомляє студентам про форму звітності з практики, яку прийнято на кафедрі, а саме: подання щоденнику та гербарію хвороб;
- забезпечує високу якість проходження практики згідно з програмою;
- контролює забезпечення нормальних умов праці студентів та проводить з ними обов'язкові інструктажі з охорони праці та техніки безпеки тощо;
- контролює виконання студентами правил поведінки на місцях проведення практики, веде таблиць відвідування студентами практики;
- подає завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями та пропозиціями щодо поліпшення практики студентів.

Студенти при проходженні навчальної практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно приступити до практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівки її керівників;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки; нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно здати звіт та необхідну документацію та скласти залік з практики.

4. Зміст навчальної практики

№ № п/п	Розділ програми та його зміст	Обсяг годин
---------------	-------------------------------	----------------

1	Тема 1. Ознайомлення з основними типами симптомів хвороб ягідних культур Збір гербарних зразків хвороб смородини, агрусу, винограду, малини. Визначення типів хвороб, мікроскопування збудників хвороб, ознайомлення із особливостями мікрофотографування. Засвоєння методик обліку основних хвороб ягідних культур.	3
2	Тема 2. Ознайомлення з основними типами симптомів хвороб зерняткових культур Збір гербарних зразків хвороб яблуні, айви, груші. Визначення типів хвороб, мікроскопування збудників хвороб, ознайомлення із особливостями мікрофотографування. Засвоєння методик обліку основних хвороб зерняткових культур.	3
3	Тема 3. Ознайомлення з основними типами симптомів хвороб кісточкових культур Збір гербарних зразків хвороб персику, черешні, абрикосу, сливи. Визначення типів хвороб, мікроскопування збудників хвороб, ознайомлення із особливостями мікрофотографування. Засвоєння методик обліку основних хвороб кісточкових культур.	3
4	Тема 4. Ознайомлення з основними типами симптомів хвороб зернових культур. Збір гербарних зразків хвороб пшениці, ячменю, вівса. Визначення типів хвороб, мікроскопування збудників хвороб, ознайомлення із особливостями мікрофотографування. Засвоєння методик обліку основних хвороб зернових культур.	3
5	Тема 5. Камеральний день. Визначення зібраного матеріалу, перевірка гербарію, захист практики.	1
Разом:		13

4.1. Індивідуальні завдання

Збір гербарію симптомів хвороб сільськогосподарських культур та його оформлення.

5. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Формою підсумкового контролю є залік.

Під час проведення навчальної практики студенти ведуть щоденник, в якому роблять записи про спостереження та види робіт за кожен день.

Форма ведення щоденника практики

Дата	Тема та зміст роботи	Підпис	Примітка
------	----------------------	--------	----------

		керівника	

В процесі проведення практики поточний контроль здійснюється в наступних формах:

Форми контролю	Терміни контролю
перевірка індивідуальних завдань	в кінці практики
перевірка звіту практики	в кінці практики
перевірка щоденнику	по ходу та в кінці практики
залік	в кінці практики

Вимоги до звіту

Кожен студент у кінці практики зобов'язаний представити:

- Звіт практики**, у якому повинна бути коротко і конкретно описана виконана студентом робота в період практики; який перевіряється, затверджується керівником практики і зберігається на кафедрі. Оформлений на паперових носіях формату А4, обсяг 3-5 сторінки друкованого тексту, повинен мати наскрізну нумерацію сторінок, поточні щоденні записи та висновки.
- Індивідуальне завдання**, оформлюється на паперових носіях формату А4, обсяг 10-20 сторінки друкованого тексту, повинен мати наскрізну нумерацію сторінок та висновок.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ І ВМІНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінка національна	Оцінка ECTS	Визначення ECTS	Кількість балів з дисципліни
Відмінно	A	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
Добре	B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	80 – 89
	C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю помилок	75 – 79
Задовільно	D	Задовільно – непогано, але із значною кількістю недоліків	65 – 69
	E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60 – 64
Незадовільно	FX	Незадовільно – потрібно працювати перед тим, як отримати позитивну оцінку	35 – 59

Підведення підсумків практики

Підсумки навчальної практики підводяться у процесі складання студентом заліку керівнику практики.

Студенти, які виконали всі завдання згідно програми практики, оформили відповідно всім вимогам індивідуальне завдання, звіт, отримують залік в останній день практики.

Студент, який не виконав програму практики і отримав менш ніж 60 балів при складанні заліку, направляється на практику вдруге в період канікул або відраховується з навчального закладу.

Результати складання заліку заносяться до екзаменаційної відомості, проставляються у заліковій книжці студента і журналі обліку успішності.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Головин П.Н. и др. Практикум по общей фитопатологии. - СПб.: Издательство "Лань", 2002. - 288 с.
2. Болезни сельскохозяйственных культур. Т. 3. Болезни овощных и плодовых культур /Под ред. В.Ф. Пересыпкина. – К.: Урожай, 1991. – 206 с.
3. Исаева Е.В., Шестопап З.А. Атлас болезней плодовых и ягодных культур. – К.: Урожай, 1991. – 144 с.
4. Каштанова О., Трейвас Л. Болезни и вредители плодовых растений. Атлас-определитель. - М.: Фитон XXI, 2015. - 352 с.
5. Практикум по сельскохозяйственной фитопатологии / Под ред. К.В. Попковой - М.: Агропромиздат.- 335 с.
6. Тимченко В.Й., Єфремова Т.Г. Атлас шкідників і хвороб овочевих, баштанних культур і картоплі. – К.: Урожай, 1982. – 176 с.
7. Станчева Й. Атлас болезней сельскохозяйственных культур. Том 2. Болезни плодовых, ягодных, орехоплодных культур и винограда. - София: 2005. — 196 с.
8. Станчева Й. Атлас болезней сельскохозяйственных культур. Том 3. Болезни полевых культур.- София: 2003. — 196 с.